

ASIL GAYEMİZ

el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn. Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ hayri halkihî Muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Sözüme bir kıssa ile başlayacağım. O kıssadan hisse alırsınız, ibret alırsınız inşaallah.

a. İbrahim İbn-İ Edhem'in Hikayesi

Horasan'ın meşhur bir şehri var: Belh şehri. Bu Belh şehrinde zamanın birinde İbrahim b. Edhem isminde bir hükümdar yaşamış. Babasının adı Edhem, kendisinin adı İbrahim adlı bir sultan.

Bir gece yatağına yatmış. Henüz uykuya dalmadan sarayının çatısında gürültüler duymuş. Hükümdarın sarayının çatısında, hükümdarın uyuduğu yerde, yukarıda, tam uyuma vaktinde kim gürültü yapmaya cesaret edebilir?

“O yukarıda dolaşan, gecenin bu vaktinde gürültü yapan kimdir?” diye seslenmiş.

Yukarıdaki şahıs kimse, o da ona aşağıya doğru seslenmiş;

“Devemi kaybettim de devemi arıyorum.”
 demiş.

Onun üzerine, hükümdar bu sefer hem şaşkınlıkla;
 hem kızgınlıkla;

“Be hey şaşkın! Deve çatıda mı aranır? Kaybolduysa deve bahçede aranır, tarlada aranır, sokaklarda aranır. Çatının üstünde deve olur mu?” demiş.

O öyle söyleyince yukarıdaki şahıs da cevabı yapıştırmış;

“Be hey şaşkın! Peki Allahu Teâlâ hazretleri de böyle atlas döşeklerin içinde, böyle nimetlerin içinde mi aranır? Böyle bulunur mu?”

Anlamış ki yukarıda dolaşan, bildiği insanlardan değil. Tabii sonra bakmışlar, yukarıda kimse yok.

Bu hâdise İbrahim Sultan’ı epeyce düşündürmüştü. Sabahleyin üzüntülü ve düşünceli kalkmış. Beyleri her zamanki gibi toplantı odasında toplanmışlar. Sağlı sollu askerler... O kadar ihtişamlıymış ki, bir yere gideceği zaman, önünden arkasından işlemeli, altınlı, gümüşlü muhafızlar, tantanalı askerler gider gelirmiş. Toplantı salonunda vezirler, paşalar, beyler,

askerler karşısında çepeçevre otururken bir ak sakallı adam heybetli adımlarla yürümüş, yürümüş, yürümüş, hükümdarın yakınına kadar gelmiş, bir yere oturmuş. Herkes de hayret etmiş; “Bu yabancı buraya kadar nasıl girer? O kadar asker var, o kadar muhafız var, kapılar kapalı. Bu adam bu kadar askerin içinden nasıl geçti de buraya böyle pervasızca geldi? Hükümdara bir hürmet emaresi göstermedi. On dan sonra da ‘otur’ demeden geçti, oturdu.”

Hükümdar demiş ki;

“Sen kimsin?”

“Ben yolcuyum.” demiş.

“Allah Allah! Ne arıyorsun burada?”

“Burası kervansaray değil mi? Konmaya geldim.” demiş.

“Yolcular nasıl hanlarda, otellerde dinleniyorlarsa ben de burada dinlenmeye, mola vermeye geldim.” deyince, demiş ki;

“Burası kervansaray filan değil, benim sarayımdır.”

“Yok, burası kervansaraydır.” demiş.

“Değildir” deyince, sormuş:

“Peki senden evvel kimindi bu senin dediğın saray?”

İbrahim Sultan cevap vermiş, demiş ki;

“Babamındı.”

“Babandan önce kimindi?”

“Dedemindi.”

“Dedenden önce kimindi?”

“Fılanca şahsındı.”

“O zaman onlar nereye gittiler? Hani onlarındı? Onlar nerede şimdi?”

“Onlar göçtüler.”

“Birisinin gelip oturduğu, ötekisinin gittiği, göçtüğü yer kervansaray değildir de nedir?” demiş.

Ondan sonra yine kaybolmuş, gitmiş. O zaman hükümdarın aklı daha beter karışmış. Geceleyin böyle bir şey duydu, gündüz böyle bir hâdiseyle karşılaştı. “Hadi biraz gönlümüz açılsın. Hazırlık yapın, atları, av malzemesini hazırlayın. Biraz avlanalım da şu sıkıntım dağılsın.” demiş.

Rivayete göre ava gitmişler. Arkadaşlarından ayrı, bir geyik görmüş. Onun peşinden koşarken arkadaşlarından epeyce bir ayrılmış. Ondan sonra biraz oklayıp onu avlamak istemiş ama onu kovalarken kulağına bir ses gelmiş. *Intebih, intebih!* diyor. *Intebih*, “uyan” demek. Gözünü aç, uyan. Söze pek dikkat etmemiş. Kulağına gelmiş bu söz ama dikkat etmemiş. Biraz daha sürmüş geçiyi. O zaman -*Tezkiretü'l-evliyâ* kitabı öyle yazıyor. - geyik dönmüş, demiş ki;

E li-zâlike hulukte em bi-zâlike ümirte?
“Sen bu iş için mi yaratıldın? Yoksa bu işi yap diye sana emir mi ettiler?”

“Başka hiç işin yok da sadece işin böyle hayvan kovalayıp o zavallı masum hayvanları öldürmek midir?” diye bir cevap [verince] artık oradan anlamış ki etrafındaki dönen hâdiselerin hepsinin bir mânası var.

Onun üzerine, askerlerinin arasına dönmemiş. Giderken karşısına kendi sürülerini otlatan bir çoban çıkmış, demiş ki;

“Gel buraya.”

“Buyurun efendim.” demiş.

“Al Őu benim elbiseleri, ver sendeki elbiseleri.”

Çoban elbiselerini almış, kendi sırtındaki elbiseleri çıkartmıŐ. Ondan sonra terk-i diyar etmiş, gitmiş. “Allahu Teâlâ hazretleri kendisini neden yarattı? Bu hayatın mânası nedir? Gayesi nedir?” diye arayıp bulmaya, bu hususu öğrenmeye, araŐtırmaya karar vermiş. Hükümdarlığı terk etmiş.

Bađdat taraflarına geliyor. Rivayete göre İmâm-ı Âzam hazretleriyle de tanışmıŐ. Hatta İmâm-ı Âzam hazretlerinin meclisine girdiği zaman İmâm-ı Âzam hazretleri ayağa kalkarmıŐ; “Hoş geldiniz efendim.” dermiş. Ama üstünde eski püskü kıyafetler var. Derviş, boynu bükük, fakir bir kimse görünüşlü... İmâm-ı Âzam’ın etrafındaki talebeleri;

“Efendim, buna *yâ seyyidî* diyorsun, ‘ey efendim’ diyorsun. Bunun efendiliđi nereden oluyor?” [demişler.]

“Onun mârifetullahı, Allahu Teâlâ hazretlerine âşinâlığı bizden yüksektir, fazladır.” diye ona hürmet edermiŐ.

Bu hikâyeyi *Tezkiretü'l-evliyâ* kitabı yazar.

Buradan bize çıkacak ders nedir?

Olmuş bir hâdise, muhakkak. Belh şehri var. Belh şehrinde böyle İbrahim b. Edhem denilen bir zat yaşamış. Ondan sonra eski hayatını değiştirmiş. İslâmiyet'in, imanın inceliklerini öğrenmiş. Yolunu Allah'ın istediği şekle getirmiş, o yola girmiş, büyük velîlerden bir kimse olmuş.

Hatta bir kere dere kenarında urbasını yamıyormuş, elbisesinin bir yerini dikiyormuş. Onu tanıyanlar gelmişler, demişler ki;

“Sen ne ettin böyle? Tantanayı, zenginliği bıraktın, koca bir şehir senin emrindeydi, hazinler senin emrindeydi. Sen ne yaptın, böyle bu fakir hâle düştün?”

Öyle deyince hiç ses çıkartmamış. Elindeki iğneyi suyun içine atmış. Ondan sonra; “Ey balıklar, benim iğnemi getirin.” demiş. Balıklardan bir tanesi yakalamış iğneyi, ağzıyla uzatmış. Almış.

“Bak, o sultanlığı terk ettim ama... Allahu Teâlâ hazretlerinin rızasını bulmak için bir

değişiklik yaptım. Evet, elimden para pul gitmiş gibi görünüyor... Ama bak, Allahu Teâlâ hazretleri kendi yolunda giden kimseye neler ihsan ediyor.” demiş oluyor.

b. Hayatımızın Gayesi

Peygamber *aleyhissalâtü vesselâm* Efendimiz buyurmuş ki;

Lâ ibâdete ke't-tefekkürî. “Düşünmek kadar yüksek, sevaplı, değerli bir ibadet olmaz.”

İnsanoğlu, öteki mahluklardan düşünmesiyle ayrılıyor. Allahu Teâlâ hazretleri insana bir düşünme kabiliyeti vermiş. Elhamdülillah, gözünü yumar, oturduğu yerden düşünür. En büyük nimetlerden biridir. Akıl nimeti, düşünme nimeti, en büyük nimettir!

İnsanoğlunun bu düşünmesi... “Ben neden dünyaya geldim? Benim bu dünyadaki maksadım, gayem ne? Bu dünyanın sonunda iş nereye varacak? Bu ölenler, gidenler, aramızdan ayrılanlar nereye gidiyor? Bundan sonra bizim başımıza ne gelecek? Bu daha sonraki işler hakkında kimler ne demiş? Bizden öncekilerden nice insanlar gelmiş geçmiş. Kimisi hakîm,

kimisi nebî, kimisi velî; birçok insanlar gelmiş, geçmiş. Bunlar bunun hakkında ne demiş?” diye düşünmek lazım.

Kur’ân-ı Kerîm’de bu hususta bizi -elham-dülillah- irşat eden pek çok âyet-i kerîme var. Mesela Allahu Teâlâ hazretleri buyuruyor ki;

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ
أَحْسَنُ عَمَلًا

*Ellezî halaka’l-mevte ve’l-hayâte li-yeb-lüveküm eyyüküm ahsenü amelâ.*¹

Bu ölümü ve hayatı Allahu Teâlâ hazretleri yaratmıştır. “O Allah’tır ki ölümü ve hayatı yaratmıştır.”

Neden?

لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا

Li-yeb-lüveküm eyyüküm ahsenü amelâ.
“Hanginiz daha güzel amel işleyecek diye.”

Sonra, bir başka âyet-i kerîmede buyuruyor ki;

¹ 67/Mülk, 2.

وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَ تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ

*Ve zekkir fe-inne'z-zikrâ tenfeu'l-mü'minîn.*² “Müslümanlara, insanlara hatırlat, bildir. Çünkü bu hatırlatma, anma, andırma fayda verir. Söylersin, sözü hatırlatmanın faydası vardır.”

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

*Ve mâ halaktü'l-cinne ve'l-inse illâ liya'budûn.*³ “Ben Azîmüştân” buyuruyor Allahu Teâlâ hazretleri, “insanları da cinleri de başka bir şey için değil, ancak ve ancak bana ibadet etsinler diye yarattım.”

مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُونَ

*Mâ ürîdü minhüm min rızkin ve mâ ürîdü en yut'imûn.*⁴ “Ben onlardan rızık istemiyorum. Rızık peşinde koşup da âhireti unutmalarını, dünya metaini kazanacağız diye uğraşıp uğraşıp da asıl vazifeleri olan kulluğu ihmal etmelerini istemiyorum.” *Ve mâ ürîdü en*

² 51/Zâriyât, 55.

³ 51/Zâriyât, 56.

⁴ 51/Zâriyât, 57.

yut'imûn. “Benim için it'âm etmelerini, yemek yedirmelerini de istemiyorum.”

“Ne istiyorum?”

“Bana ibadet etmelerini, bana itaat etmelerini istiyorum. Benim emirlerimi tutmalarını istiyorum.”

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ

*Inna'llâhe hüve'r-rezzâku zü'l-kuvveti'l-metîn.*⁵ “Çünkü rezzâk-ı âlem, insanlara rızıkları tevdi eden zaten Allahu Teâlâ hazretleridir.”

O'nun rızka ne ihtiyacı var ki, bize rızkı zaten kendisi veriyor. Biz O'na ne yapabiliriz, âciz, nâçiz mahluklar olarak?

Demek ki bizim asıl maksadımız, asıl çalışmamız, asıl gayemiz ne olmalı?

Allahu Teâlâ hazretlerine iyi kulluk etmek olmalı.

Rızık?

⁵ 51/Zâriyât, 58.

Rezzâk-ı âlem zaten rızkı tekeffül etmiş, rızkı verecek. Helalinden rızık için çalışacağız. Ama rızık için çalışacağız diye âhireti, Allah'ın emirlerini unutmak veyahut emirleri çiğnemek yok!

Yazmışız duvara: *er-rızku ala'llâh* diye. “Rızık Allah'ın üzerinedir. Allahu Teâlâ hazretleri cümle mahlukâtın rızkını ihsan eder, gönderir.” diye yazmışız. Ondan sonra haram alışverişlerle rızık teminine çalışıyoruz. Sonra söylüyorsun:

“Ya şu haram şeyleri alma, yapma, satma, etme ki günaha girmeyesin. Allah sonra bunun hesabını sorar.”

“Onu satmadığım zaman kazanamıyorum.” diyor.

O zaman o levhayı indir oradan. Madem oraya o levhayı yazdın, “Rızık Allah'ın üzerinedir.” dedin; o zaman inanmıyorsan o levhayı indir. İnanıyorsan öteki haram şeyleri satma. Değil mi?

O halde, hayatımızın gayesi, bu âyet-i kerîmelerden bize bildiriliyor ki bizim bu dünyadaki vazifemiz, Allahu Teâlâ hazretlerini

bilmek, bulmak ve O'nun emirleri ve yasakları neyse ona göre hareket etmek.

Sonu ne olacak?

Yine âyet-i kerîmede buyuruluyor ki;

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ
إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ

*Yâ eyyühe'llezîne âmenu'tteku'llâhe hakka tukâtihi.*⁶ “Ey iman edenler! Allah’tan nasıl korkmak gerekiyorsa öyle korkun!” *Ve lâ temûtünne.* “Sakın ha, asla ve kat’a ölmeyin!” *İllâ ve entüm müslimûn.* “Ancak ve ancak müslüman kimseler olarak ölü, başka bir şekilde ölmeyin!” diyor.

Demek ki asıl gaye, insanın bu dünyada Allahu Teâlâ hazretlerini bilmesi, imanını taklitten kurtarıp imanın hakîkatine ermesi, tahkîke ermesi ve kâmil bir müslüman olarak canını teslim etmesi. Öyle olmazsa demek ki başına ne kadar fena şeyler gelecek ki, *ve lâ temûtünne* diye Allahu Teâlâ hazretleri tehdit ediyor. “Sakın ha başka bir şekilde ölme! Sakın

⁶ 3/Âl-i İmrân, 102.

başka bir şekilde benim karşıma gelme! Ancak kâmil bir müslüman olarak karşıma gel!” buyuruyor.

Peki ne yapacağız?

Bu gayeyi anladık. Hayat demek ki bir imtihan yeriymiş. Demek ki hangimiz daha güzel amel işleyeceğiz diye Allahu Teâlâ hazretleri bizi bir müddet bu dünyada tutuyor, ondan sonra âhirete çekiyor. Hayatta yapmamız gereken şeyi bildirmiş; nasıl ölmemiz gerektiğini, hangi hal üzere ölmemiz gerektiğini de bildirmiş.

O halde ne yapacağız?

Evvela içinde bulunduğumuz hâli bir düşüneceğiz. “Benim hâlim acaba Allahu Teâlâ hazretlerinin isteğine uygun bir hal mi, değil mi?” diye düşüneceğiz. Hâlimiz iyi bir hal değilse... Mesela Allah’ın emirlerine, yasaklarına aykırı bir yolda gidiyorsak, haramdan para kazanıyorsak, başkasına zulmediyorsak, gafilsek, cahilsek; bu gafillikten, bu cahillikten, bu zalimlikten, bu kötülükten döneceğiz.

Bu dönmeye ne deniliyor?

“Tevbe” deniliyor.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا

Yâ eyyühe'llezîne âmenû. “Ey iman edenler!” *Tûbû ila'llâhi tevbeten nasûhâ.*⁷ “Allahu Teâlâ hazretlerine tevbe-i nasuh ile tevbe edin.”

c. Cuma Günü, Günlerin En Hayırlısı

Tevbe-i nasuh ne demek?

Bir daha hiç bozmayacak gibi, samimi bir şekilde, cân-ı gönülden, yürekten Allahu Teâlâ hazretlerine yönelmek.

Bu hususta bir hadîs-i şerîf vardı, onu da okuyayım. Böyle hadisler hatırdada daha iyi kalır. Sözler unutuluyor da böyle fıkralar, kıssalar insanın hatırında iyi kalıyor.

İbn Abbas *radiyallahu anhümâ*... Peygamber Efendimiz'in amcası Abbas var. Onun oğlu var, Abdullah. Ona İbn Abbas diyorlar, yani Abbas'ın oğlu. Peygamber Efendimiz'in yeğeni olmuş oluyor. Peygamber Efendimiz'in peygamberliği zamanında çok gençmiş. Ama çok dikkat etmiş. İslâmiyet'i çok iyi öğrenmiş, çok

⁷ 6/Tahrîm, 8.

ileri bir alim olmuş. Ashâbın alimlerinden... O demiş ki;

Hîne suile: Mâ hayru'l-eyyâm? Ve mâ hayru's-şuhûr? Ve mâ hayru'l-a'mâl?

Bu İbn Abbas'a gelmişler; “Yâ Abbas'ın oğlu Abdullah! Acaba günlerin en hayırlısı hangi gündür? Ayların en hayırlısı hangi aydır? Amellerin, insanoğlunun yaptığı işlerin en hayırlısı hangisidir?” diye sormuşlar.

Bakalım ne cevap vermiş:

Fe-kâle: Hayru'l-eyyâmi yevmi'l-cummati. “Günlerin en hayırlısı cuma günüdür.”

Neden en hayırlıdır?

Allahu Teâlâ hazretlerinin pek çok hikmetleri var. Cuma günü ne zaman başlar?

Cuma günü, perşembe günü akşam üstü, akşam ezanı okunduğu zaman, akşam ezanı ile beraber başlar. Perşembenin güneşi ufuktan battı mı, perşembenin güneşi gitti, artık oradan itibaren cuma başlar. Demek ki yatsı namazı, cumanın namazı oluyor. Perşembe günkü yatsı namazı, cumaya ait oluyor. Gecesi cuma gecesi oluyor. Sabahı sabah namazı

oluyor. Cuma günü cuma namazını kılıyoruz, ikindiye kılıyoruz, akşam ezanı okununcaya kadar cuma devam ediyor. Akşam ezanı okundu mu cumartesi giriyor.

En hayırlı gün cuma günüymüş. Çünkü “Cuma gününde bir saat vardır ki o saatte kim dua ederse duası reddolmaz, kabul olunur.” diyor Peygamber Efendimiz.

Cuma günü mü'minlerin amelleri ninelelerine, dedelerine, babalarına, büyüklerine arz olunmuş. Cuma günü arz olunuyor. Bizim yaptığımız işler, Peygamber Efendimiz'e, büyüklerimize ve ecdadımıza cuma günü arz olunmuş. Hadîs-i şerîfte geçiyor bu. “Bak, senin zürriyetinden filanca şahıs şu şu şu işleri yaptı.” Veyahut peygamber ise, “Bak, senin ümmetinden filanca şahıs şu şu şu işleri yaptı.” diye cuma günü arz olunmuş. Hatta Peygamber Efendimiz diyor ki;

“Sizin yaptığınız şeyler iyi ise geçmişleriniz memnun olurlar, kötü ise üzülürler.” *Ve'tteku'llâhe ve lâ tü'zû mevtâküm.* “Onun için Allah'tan korkun da mevtânızı, âhirete göçmüş eski büyüklerinizi, ölülerinizi sakın ezalandırmayın!”

Demek ki ben burada bir günah işlesem, ondan dedelerimin kemikleri sızlayacak! İşte cuma günü böyle bir gün.

Allahu Teâlâ hazretleri; “Yok mu bir dua eden, duasını kabul edeyim. Yok mu mağfiret talep eden, affedilmesini isteyen, onu affedeyim.” diye cumanın gecesinde seslenirmiş. Hayırlı bir gün. İbn Abbas *radiyallahu anhümâ*, Allah razı olsun, doğru söylemiş.

Günlerin en hayırlısı cuma günüdür. Başka hayırlı günler var ama cuma, elhamdülillah, belli. Ne zaman olduğu hepimizce malum bir [gündür]. Hem de her hafta geli geliveriyor. Çok şükür o hayırlı güne her hafta kavuşuyoruz. İhyâ etmek bakımından söylüyorum. İnşallah cumalara dikkat edelim, cumayı ihyâ etmeye çalışalım.

Cuma günü nasıl ihyâ olur?

Bir kere sabah namazını camide kılarız. Ondan sonra, Cuma’dan evvel bir gusül abdesti alalım. Çünkü Peygamber *aleyhissalâtu vesselâm* Efendimiz diyor ki;

Men iğtesele yevme’l-cumuati îmânen va’htisâben. “Kim cuma günü inanarak,

Allah'tan sevabını bekleyerek gusül abdesti alırsa -Temizleniyor, boy abdesti [alıyor], yıkanıyor. Böyle bir abdest alırsa.- geçmiş haftanın günahları üç gün ziyadesiyle affolunur.” diyor.

Yani hem geçen evvelki cumaya kadarki işlenmiş günahlar affoluyor, bir de üç gün ziyade. *el-Hasenetü bi-aşri emsâlihâ* olduğundan, iyilik on misli olduğundan, öyle günahların affına vesile oluyor.

Ondan sonra, Cuma namazına erken gelelim. Tam ezan okunurken gelmek değil de, erkenden gelelim; Kur'an okuyalım, zikredelim, ibadet edelim, sevabı kaçırmayalım.

Cuma hakkında sözler çok da, onu geçelim.

“Günlerin en hayırlısı cuma.” demiş.

d. Ayların Hayırlısı, Ramazan Ayı

“Ayların en hayırlısı?”

Hayru's-şuhûri şehru Ramadân. “Ayların en hayırlısı Ramazan ayıdır.” buyurmuş.

Neden?

Çünkü Ramazan'da göğün kapıları açılır. Cehennem kapıları kapatılır, cennet kapıları açılır. Allahu Teâlâ hazretleri yedi göğü bezer. Şeytanları bukağılar, zincirlere bağlar. Müslümanlara feyz ü bereketini, Ramazan ayında bol bol ihsan eder.

Allahu Teâlâ hazretleri tekrar tekrar kavuştursun ve feyzinden bizi istifade ettirsin.

O da doğru. Ramazan da öyle.

Ramazan'ın içinde hele bir Kadir gecesi var ki, *Leyletü'l-kadri hayrun min-elfi şehrin*⁸ bin aydan daha hayırlı bir gece. Bin ay da 83 sene filan ediyor. Yani bir ömre bedel bir gece var. Demek ki insan bir Ramazan'da o Kadir gecesini ihyâya muvaffak olsa, Allahu Teâlâ hazretleri bir ömürlük sevabı ihsan edecek. Ne kadar büyük bir şey! Ve biz ne kadar âciz ve cahiliz, ne kadar gafiliz ki bir ömre bedel bir gece var da bir Ramazan'da dişimizi sıkıp da kendimizi ibadete tahsis etmiyoruz! Ne kadar âhîret ticaretinden gafil insanlarız! Peygamber Efendimiz; “Kadir gecesini Ramazan'ın son on gününde arayın.” buyurmuş. Ve

⁸ 97/Kadir, 3.

Ramazan'ın son on günlerinde hep camide itikâfa girmiş.

İtikâf ne demek?

Evine gitmeyeceksin. Hanımının, çocuk çocuğunun yanına gitmiyorsun. “Ben sana ibadete geldim yâ Rabbi! Ben senin misafirin oldum.” der gibi camide yatıyorsun, kalkıyorsun. Zikirle, ibadetle, Kur'an okumakla, namaz kılmakla meşgul oluyorsun.

Allah bize bunu nasip etsin. Bu müekked sünnet, yani Peygamber Efendimiz'in çok riayet etmiş olduğu bir sünnettir.

Hatta o kadar önemlidir ki bir şehirde, bir beldede, bir köyde, bir kasabada Ramazan'ın son onunda itikâf etmeyen hiçbir kimse çıkmasa, itikâf eden hiç kimse olmasa, bu işi yapmasalar, hepsi mesul olurlar. Ama birkaç tanesi yapınca, ötekileri de sorgudan sualden kurtarmış oluyor.

İnşallah Ramazan'ın sonu gelsin de, şu son on günü, siz bu camide [yapın,] biz de bulunduğumuz yerde [yapalım.] Duyanlar bu itikâf sünnetini de yapsın. Belki o arada Kadir

gecesine de isabet eder de bir ömre bedel sevapları elde eder inşaallah.

Ve hayru'l-a'mâli? “Amellerin en hayırlısı nedir?” diye sormuştu ya...

e. Amellerin Hayırlısı, Beş Vakit Namaz

Bu soruyu soran üç şey sormuştu. İbn Abbas *radiyallahu anhümâ* da cevap veriyor idi.

“Günlerin en hayırlısı cuma günü, ayların en hayırlısı Ramazan ayı.” dedi.

Amellerin en hayırlısı hangisi? -Bak, ne kadar önemli!-

Hayru'l-a'mâli: es-salavâtu'l-hamsu li-vaktihâ. “Amellerin en hayırlısı, vaktinde kılınan beş vakit namazdır.”

Beş vakit namazı vaktinde kılmak, amellerin en hayırlısı.

Neden?

Namaz mü'minin mirâcıdır da ondan. Biz namaz kıldığımız zaman, Allahu Teâlâ hazretlerinin hûzûr-u âlîsine çıkıyoruz. Lâlettâyin bir şey değil. Peygamber Efendimiz'in torunlarından, bazılarından rivayet ediliyor ki, -İmam Câfer-i Sâdık mesela, Hz. Hüseyin

Efendimiz'den naklediliyor- sabah namaz vakti geldiği zaman sapsarı kesilirmiş. “Hasta mı oldun, hayrola, neyin var?” diye sordukları zaman; “Yapacağım iş çok mühim! Allahu Teâlâ hazretlerinin huzuruna çıkacağım. Nasıl heyecanlanmayayım, nasıl telaşlanmayayım?” dermiş. Heyecanından sapsarı olurmuş. Demek ki namaz böyle, mü'minin miracı olduğu için önemli.

Sonra, namazın en üstün zikir olduğu zikrediliyor. Hani zikir, elimize tesbih alıyoruz; *Allah Allah* diyoruz, *Lâ ilâhe illallah* diyoruz, *Sübhanallah* diyoruz, *Elhamdülillah* diyoruz. Hepsi var namazın içinde. Bütün gök ehlinin, meleklerin yaptıkları ibadetler namazın içinde toplu halde bulunuyor. Koleksiyon yani... İbadet koleksiyonu mübarek! Her çeşit hayır var. Onun için namazları bu gözle, biraz daha itina ederek, dikkatle, itina ile kılalım. Çünkü amellerin en hayırlısıdır.

Namaz hakkında da çok şey söylenebilir. Ramazan hakkında da çok söz söyleriz. Söylenecek şeyler vardır. Cuma hakkında da çok şeyler vardır. Ama bakalım şimdi bu ne olmuş:

f. Hz. Ali RA'ın Cevapları

Fe-mâ dâ alâ zâlike selâsetü eyyâm.

İbn Abbas *radiyallahu anh* bu sözü söyleyince dinlemişler, hatırlarında tutmuşlar. Aradan üç gün geçmiş. Üç gün geçtikten sonra; *Fe-belaga Aliyyen radiyallahu anhu en İbn Abbâsin radiyallahu anhümâ suile an zâlike fe-ecâbe bi-kezâ.* Bu İbn Abbas *radiyallahu anhümâ*'ya böyle sorulduğu ve o suale de o mübareğin böyle cevap verdiği Hz. Ali Efendimiz'e iletilmiş.

Hz. Ali Efendimiz kim?

Dördüncü halife. Müslümanların çocuklarından genç yaşta ilk müslüman olan zât. Peygamber Efendimiz'in amcazâdesi. Peygamber Efendimiz'in mübarek damadı. Peygamber Efendimiz'in mübarek kızı Fâtımâtü'z-Zehrâ'nın, cennet kadınlarının efendisi Hz. Fâtımâ'nın kocası. Peygamber Efendimiz'in gözbebeği. Hayber'in kahramanı. Allah'ın arslanı. Hz. Ali. Ona sorulmuş. Ne kadar zarif, ne kadar hoş, ne kadar tatlı, edepli, terbiyeli insanlar!

Allah bizi onların yolundan ayırmasın. Şe-
faatlerine nâil etsin.

Ne kadar kibar söz söylüyor, bakın:

Fe-kâle Aliyyün radiyallahu anhu. “Bunun
üzerine Hz. Ali Efendimiz buyurdu ki.”

*Lev suile’l-ulemâu ve’l-hukemâu ve’l-fu-
kahâu mine’l-maşriki ile’l-magribi lemâ
ecâbû bi-misli mâ ecâbe bihî İbn Abbâsin illâ
ve ennî ekûl.*

İlk önce iltifat ediyor. İlk önce güzelce di-
yor ki; “Eğer maşrikten mağribe kadar, doğu-
dan batıya kadar ne kadar alim, hikmet ehli,
fakih, din bilgini varsa, onların hepsine bu sual
sorulmuş olsaydı, İbn Abbas *radiyallahu an-
hümâ*’nın verdiği cevap gibi güzel cevap vere-
mezlerdi. Ona benzer, ona denk başka bir ce-
vap veremezlerdi.”

“Onlar da öyle söylerlerdi. Ancak bu ka-
dar söylenir, çok güzel söylemiş!” diyor.

Ne kadar güzel! İlk önce hak sahibinin
hakkını veriyor. İbn Abbas’ı ilk önce methedi-
yor. “Güzel söylemiş, çok doğru! Mağripten
maşrike cümle ulemâya, fukahâya, hukemâya
sorulsa onlar daha güzelini söyleyemezlerdi.

Aşk olsun, ağzı dert görmesin, güzel söylemiş.” diyor ilk önce.

Ondan sonra diyor ki;

İllâ ennî ekûl. “Fakat ben de derim ki.”

Demek kendisi de bize bir şeyler söyleyecek. Bakalım ne diyecek?

İnne hayre’l-a’mâli mâ yakbalu’llâhi teâlâ minke. “Amellerin en hayırlısı, Allah’ın kabul etmiş olduğudur.”

“Kabul etmemişse ne yapayım ben? Mühim olan kabul etmiş olmasıdır.” diyor.

Ne kadar ince bir noktaya temas ediyor!

Çünkü Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerîfinde; “Öyle kimseler var ki, -Bunu izah için söylüyorum, bunun dışında olarak.- oruç tutar ama akşama kârı, sadece ve sadece aç ve susuz kalmaktan ibarettir.” diyor.

Neden hiçbir ecir alamaz?

Onun sebebi var. Oruç tutmak sadece aç ve susuz kalmaktan ibaret değil. İnsan aynı zamanda ahlâken de oruç tutacak. Mesela gözüne, diline, kulağına oruç tutturacak; her âzâsına oruç tutturacak. Ona gıybet etmiş,

buna ağır söz söylemiş, ötekisinin kalbini kırmış, berikisine yalan söylemiş, ötekisini kırmış, kötü şeyler dinlemiş... O zaman orucun sevabı kalmıyor. Akşama kârı ne oluyor? Elde bir şey yok. Kâr filan yok. Sadece aç ve susuz kalmış. Demek ki oruç tuttuğu halde insanın kârı olmayabiliyor, Allah kabul etmiyor.

Namaz da böyle. Kur'ân-ı Kerîm de böyle. Mesela yine hadîs-i şerîflerde var ki; -söz uzamasın diye kısa geçiyorum- “Nice Kur'an okuyan kimse vardır ki Kur'ân-ı Kerîm ona lanet eder.” diyor Peygamber Efendimiz.

Neden?

Kur'an boğazından aşağı geçmiyor ki! Boğazı söylüyor.

Gönül?

Gönül iştirak etmiyor. Halbuki gönül iştirak etmedi mi olmaz ki!

Münâfikûn sûresinin başında diyor ki;

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ
وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ

*İzâ câeke'l-münâfikûne kâlû neşhedü inneke le-resûlullâh.*⁹ “Yâ Resûlüm, münafıklar sana gelirler, derler ki; ‘Şehadet ederim ki sen Allah’ın resûlüsün.’” *Vallâhu ya’lemu inneke le-resûlühû.* “Allahu Teâlâ biliyor ki sen elbette onun resûlüsün.” -O gönderdi, elbet biliyor!- *Vallâhu yeşhedü inne'l- münâfikîne lekâzibûn.* “Ama Allah şehadet eder ki münâfıklar yalan söylüyor.” diyor.

Neden?

Gönülden söylemiyor da ondan. Dili “sen Allah’ın resûlüsün” diyor ama yine yalancı yine yalancı!

Neden?

Gönülden söylemedi. İçinden iştirak etmiyor. Dili söyledi diye.

⁹ 63/Münâfikûn, 1.

Onun için Kur'an okuyan nice insanlar da vardır ki Kur'an ona lanet edecek, davacı olacak, yakasına yapışacak.

Namaz?

“Nice namaz kılan kimse vardır ki kıldığı namaz onu ancak Allah'tan uzaklaştırmaya yarar, Allah'la arasındaki mesafeyi açmaya yarar.” diyor.

Neden?

Namaz kılar, aklı başka yerededir. Veyahut bir günah üzerinde namaz kılmaktadır. Mesela gaspedilmiş bir elbiseyle namaz kılmaktadır; zulüm vardır, başka şeyler vardır diye.

Demek ki Hz. Ali Efendimiz, el-hak doğru söylemiş; “Amelin en hayırlısı, Allah'ın kabul ettiğiidir.” Kabul etmedikten sonra...

Mesela bir başka hadîs-i şerîf var ki uzun bir hadîs-i şerîf... Onu râvi rivayet ederken soruyorlar kendisine: “Sende bir hadîs-i şerîf varmış, sen o hadîs-i şerîfi rivayet ediyormuşsun. Onu bize söyle.” deyince, o hadisi hatırlayınca, düşüyor, bayılıyor ilk önce. Hadîs-i şerîfin dehşetinden düşüyor, bir bayılıyor. Başında bekliyorlar. Neden sonra kendine

geliyor, kalkıyor. “Dur, ben size o hadîs-i şerîfi söyleyeyim...” derken yine gözleri doluyor, yine aklı gidiyor, bir daha düşüyor, bayılıyor. Böyle bir hadîs-i şerîf, uzun bir hadîs-i şerîf... Orada diyor ki;

“Allahu Teâlâ hazretlerine ameller arz olunur. Yedi kat semayı geçer, arz olunur. Ama melekler geçirmez ki!”

Her semanın meleği, bu amelleri götüren melekleri durdururlarmış. “Dur! Nereye gidiyorsun? Ne götürüyorsun? Kiminkini götürüyorsun?”

“Filanca şahıs. İşte şu kadar namaz kıldı, bu kadar oruç tuttu, şu kadar Kur’an okudu. Onun sevabını götürüyorum.”

“Git, bu yaptığı ibadetleri onun yüzüne çarp! Çünkü o riyakâr idi. Allahu Teâlâ hazretleri bana ‘Riya ehlinin amelini bu semadan öbür tarafa geçirme.’ diye emretti. Ben onu yukarıya geçirmem. Git, onun yüzüne çarp!” diyor.

Râvinin bayıldığı kadar var. Müthiş bir hadîs-i şerîf!

Demek ki Hz. Ali *kerremallâhu vechehû* Efendimiz el-hak doğru söylemiş; “Amellerin en hayırlısı, Allah’ın kabul ettiği.”

Kabul etmezse hâlimiz ne olacak?

Gece gündüz ağlayalım, yalvaralım da bunun çaresini arayalım, bulalım. Nereden, hangi doktorlar bunun çaresini söylüyor ise, hangi profesör bu işin mütehassısı ise gidelim. “Acaba bizim bu amelimizin böyle yüzümüze çarpılmaması için ne yapmamız lazım? Hangi ameli Allahu Teâlâ hazretleri nasıl kabul eder?” diye bunun çaresine bakalım. Biraz boğazın sıkıştığı zaman, kalbin fazla attığı zaman doktora gidiyorsun ya, gidiyoruz ya hepimiz, bu âhiret işi için niye gitmezsin?

El-hak güzel söylemiş.

Allah şefaatine nâil etsin.

Bakalım, sonra ne demiş?

Ve hayru’s-şuhûri mâ tetûbu fîhi ila’llâhi tevbeten nasûhâ. “Ayların hayırlısı, içinde tevbe-i nasuh ile Allahu Teâlâ hazretlerine tevbe edip de yoluna girdiğin aydır.”

“Sen nasıldın?”

“Aman kardeşim, sen benim eski hâlîmi hiç sorma! Ben eski filanca. Eskiden o meyhaneye senin, bu meyhaneye benim gezerdim. Mahallenin kabadayısıydım. Önümden geçeni yumruklardım, arkamdan geçeni tekmelerdim. Şu kadar insana şu zulmü ettim, bu kadar insana şu haksızlığı yaptım...”

“Sonra ne oldu?”

“İşte sonra şöyle hâdise oldu, böyle hâdise oldu da hatamı anladım; tevbe ettim, hak sahiplerinden helalleştim, bu yola girdim.”

İşte bunun gibi! Tevbe-i nasuh ile kötü yolu bırakıp da hak yola girdiğin ay, ayların hayırlısı o.

“Ramazan hayırlı” dersin de Ramazan’dan istifade etmemiş isen o Ramazan’ın hayrından sana ne?

Ramazan hayırlı bir aydır. Hadîs-i şerîfte; “Ramazan’da amellerin kabul edilip edilmediğinin alâmeti, Ramazan’dan sonra insanın Ramazan içindeki güzel hâlinin devam etmesidir.” diyor. Sen bir Ramazan içinde sabahları geliyordun, camide mukabeleyi dinliyordun.

Gündüzleri oruç tutuyordun. Sigarayı, içkiyi bırakmıştın. Melek gibi bir hâle bürünmüştün. Akşamleyin gelip iftarını yapıyordun. Ondan sonra yatsıya, camiye geliyordun. Hocanın konuşmasını dinliyordun, namazı kılıyordun, melek gibi evine gidiyordun. Bunların hepsi güzel. Ramazan'dan sonra ne oldu? Sen orasını söyle bana. Ramazan'da böyleydin de Ramazan'dan sonra ne yaptın?

“Hocam hiç orasını sorma. Yine içkiye başladık, yine sigaraya başladık, yine ibadetleri unuttuk, yine evde hanımı bağırıp çağırıp üzmeye başladık, yine şöyle ettik...”

Kabul olmamış.

“Etme hocam! Hakikaten öyle mi?!”

Ben söylemiyorum, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz diyor. “Bir Ramazan içinde insanın ibadetleri kabul olmuşsa, onun alâmeti Ramazan'dan sonra o insanın hak yolda devam etmesidir.” Etmiyorsa olmamıştır, tutmamış demektir. Ağacı bazen dikiyoruz da [tutmuyor] ya, kuruyuveriyor. Bir ay geçiyor, iki ay geçiyor, öyle anlıyoruz. Mesela çamı dikiyorsun, yemyeşil duruyor. “Acaba tuttu

mu tutmadı mı?” derken, iki ay, üç ay sonra bakıyorsun, yaprakları, iğneleri kurumaya başladı. “Bu çam tutmadı.” diyorsun. Onun gibi. O Ramazan senin için hayırlı değil. Çünkü hayrından istifade edemedin. Ramazan’ın kendisi hayırlı; ama o Ramazan’ın hayırlı olmasının kâfirlere, mücrimlere bir faydası olmadığı gibi sana da fayda etmemiş.

O zaman ayların hayırlısı hangisi?

“Ayların hayırlısı, içinde senin tevbe-i nâsuh ettiğin, yolunu tam döndürüp de Allah adamı olduğun zaman, Allah’ın yoluna girdiğin aydır.”

Bu da güzel! Çok doğru söylemiş!

Gelelim üçüncüsüne:

Ve hayru’l-eyyâmi. “Günlerin en hayırlısı” hangisidir? *Mâ tahrucu fîhi mine’d-dünyâ ila’llâhi teâlâ mü’minen bi’llâhi.* “Günlerin en hayırlısı o gündür ki sen o gün dünyayı terk edersin, emaneti sahibine teslim edersin de îmân-ı kâmil ile Allahu Teâlâ hazretlerine kavuşursun. En hayırlı gün işte odur.”

Neden?

el-Umûru bi-havâtimihâ. “İşler sonuna bakılarak bilinir.”

Bir ömürde insanın nasıl bir insan olduğu, hâtimesinden belli olur. Yani işin sonunda ne olacak? İnsan başında başka türlü olabilir de, işin sonu iyi gelmesi lazım. Sonunun düzgün gitmesi lazım. Onun için sen Allah’a emaneti mü’min-i kâmil olarak teslim edebiliyorsan, iman ile göçebiliyorsan ne mutlu sana!

İman ile göçemezsen?

O zaman burada yaptığın şeylerin kıymeti yok. Çünkü öyle kimseler var ki, Allah korusun, iman etmiş, mü’min olmuş; ondan sonra bir şeye kızmış, doğru yoldan çıkmış, raydan çıkmış, paldır küldür gitmiş. Böylelerine “mürted” diyorlar. İrtidat etmiş, hak yoldan dönmüş.

Mesela Yemen’in kabilesinden bir kabile reisi, pazar yerinde bir adam kalabalıkta, yanlışlıkla kendi ayağına basıverdi. Sen misin adamın ayağına basan! Kaldırdı, ayağına basan kimseye bir tokat şaplattı! Eski devir değil ki, İslâm geldi. O eski Araplar’ın cahiliye devri değil ki! İslâm geldi, Hz. Ömer’in çağı, adalet

zamanı. Tokatı yiyen adam gitti, şikayet etti. Dedi ki; “Yâ emîre’l-mü’minîn! Ben çarşıda yanlışlıkla, işte şöyle oldu da böyle oldu da, böyle bir şey oldu. Bu adam beni çarşıda dövdü.” Şikayet etti. Ne olacak? Döven kim?

Filanca kabilenin reisi, başkan, itibarlı bir kimse.

Ama hükmeden kim?

Hız. Ömer. Başkanlığı filan dinler mi?!

Dedi ki;

“O ona vurduysa bu sefer kısas lazım geldi. Kendisine sopa vurulan da aynı şekilde ötekisine vuracak.”

Kısas. Diş diş, göze göz, cana can. Kısas... Sen ona vurmasaydın. Madem vurdun, sen de yiyeceksin sopayı.

O kabile reisi onuruna yediremedi. Kibirli bir kimse demek ki, sabırsız... Zaten sabırsız olduğu tokatı vuruşundan da belli. Haydi, kalktı, İslâm diyarından kaçtı. Dosdoğru Bizans’a gitti, tanassur etti, hıristiyan oldu, İslâm dinini bıraktı, kâfir olarak yuvarlandı gitti. İrtidat etti.

Onun bir camide namaz kılmasının kıymeti var mı?

Yok. İşin sonu mühim.

Onun için, Allahu Teâlâ hazretleri cümlemize hüsn-ü hâtimeler nasip eylesin. Allahu Teâlâ hazretleri cümlemizi yolundan ayırmasın.

Yalnız şu var ki; işin sonu şimdiden ayarlanıyor. Birdenbire olmuyor o iş. Mesela hakikaten Allah'tan korkan, takvâ ehli insanlar, hayatı en son zamana göre ayarlamışlar. Düşünmüşler, taşınmışlar mübarekler, kitaplarını okuyoruz. “Acaba insan nasıl olur da, ne yapar da en sonda *eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve Resûlühû* der de emanetini mü'min olarak nasıl teslim eder?” diye çok düşünmüşler. Bakmışlar, görmüşler ki; en son devir, en son çağ, en son dem, en son zaman, korkunç bir zaman. Azrail *aleyhisselam* insanın karşısına çıkıverdi mi, “Ver bakalım emaneti!” diye... Öyle müthiş bir manzarası varmış ki... Mübarek, melek tabii, Allah'ın emriyle [hareket ediyor]. Ama öyle müthiş bir manzarası varmış ki o Azrail'i görmek, 50 kılıç darbesi yemekten daha

zormuş. Kılıç, şöyle bir vursalar, insanın vücudunun bir yerden bir yere keser. Bir daha vursalar, burasını keser. 50 yerden! İnsanın vücudu lime lime kesilse, nasıl acır, her tarafı sızlar. “Ondan daha zor!” diyorlar. Kitaplarda öyle okudum. O zaman akıl kalır mı insanda? “Ya ben ne diyecektim, hangi kelimeydi o? Akıl filan kalmaz.

Onun için, Allahu Teâlâ hazretleri cümlemize hüsn-ü hâtime nasip eylesin. Onun hazırlığı şimdi, bu zamandan başlıyor.

Her zaman belli miktarda, alacaksın eline tesbihi, *Allah* diyeceksin, *Lâ ilâhe illallah* diyeceksin, Allah’ın yolunda gideceksin. O hâle getireceksin ki sen elinle iş yaparken bile için *Allah* diyecek.

“Der mi hocam?”

Der.

“Nereden söylüyorsun?”

Gördüm, duydum ve biliyorum. Oradan söylüyorum.

Birisini hatırlıyorum ki horul horul uyuyordu. Aynı yerde yatıyorduk. Horul horul

uyuyordu. Derin bir uykuda. Horluyor. Bir taraftan da horultusu içinde *Allah Allah Allah...* diye devam ediyor. Hem horluyor hem devam ediyor. Şu kulaklarımla duydum, biliyorum ki olur! Olduğunu da biliyorum, kitaplardan da biliyorum, bizzat da gördüm, biliyorum.

İşte o hâle gelirse o zaman ne mutlu! O hâle getireceksin. Onun için de şimdiden çalışacaksın.

Çünkü Peygamber *aleyhissalâtü vesselâm* Efendimiz buyuruyor ki;

Temûtûn kemâ taîşûn. “Nasıl yaşadığınız öyle ölürsünüz.”

En son anda hep insan mesleğiyle ilgili sözleri söyler. Akıl gitti. *Sekerâtü'l-mevt* diyoruz.

Ne demek *sekerâtü'l-mevt*?

Ölümün sarhoşlukları.

وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ

*Ve câet sekretü'l-mevti bi'l-hakk.*¹⁰

¹⁰ 50/Kâf, 19.

Ölüm sarhoşluğu. Ölümün sarhoşluğu geldi mi, akıl gitti mi o zaman iş zor olur.

Nasıl ölürsün?

Kemâ taişûn. Nasıl yaşadıysan öyle ölürsün. İyi hal üzere yaşadıysan iyi hal üzere ölürsün.

Bir kitapta okudum ki adamın birisi ayyaşmış. Ama ayyaştan ayyaşa da fark oluyor. Kimisi hata ettiğini, günah işlediğini bilir de kurtulmaya çalışır. Allah kurtulmak nasip etsin. Kardeşlerimizdendir, mü'mindir... Çünkü günah işlemek insanı dinden çıkartmaz, kâfir etmez de günahkâr müslüman olur. Allah belki tevbe nasip eder, yine iyi olur. Öylelerine dua edeceğiz, ayıplamayacağız. İnşallah düzeltir. Ama bu adam -kitapta okudum- bir kere tevbe etmiş. Ondan sonra, arkadaşları yine içmeye gidince canı çok çekmiş anlaşılan, tevbe ettiğine pişman olmuş. Ondan sonra bir söz söylüyor. Kitapta okudum. Diyor ki;

Tevbe ettim ki etmeyem tevbe

Tevbeye tevbe-i nasuh olsun

Demek istiyor ki; "Ben başka bir zamanda, evvelki bir zamanda tevbe yaptım ama

şimdi pişman oldum. Bir daha kendi kendime söz veriyorum, hiç tevbe etmeyeceğim.”

Lafa bak lafa! Ne kadar terbiyesizce laf!

Acaba bu adamın sonu ne oldu?

Kitabın aşağı tarafını açıyorum, okuyorum: “Meyhane köşesinde çatladı, öldü.” diyor.

Ah zavallı kardeşim benim! Öyle dersin öyle ölürsün. Nasıl yaşadıysa öyle ölür insan.

Onun için, Allahu Teâlâ hazretleri bizi tevbe-i nasuh; hak, samimi, güzel bir tevbeyle tevbe edip yoluna dönenlerden eylesin. Yapmış olduğumuz günahları, kusurları, isyanları, hataları bağışlasın. Bundan sonraki ömrümüzde bizi hıfz u himaye eylesin, korusun.

Çünkü şimdiye kadar yaptıklarımızdan bir korkuyoruz, bundan sonrasından bin korkuyoruz. “Acaba hâlim ne olacak? Acaba dosdoğru durabilecek miyim? Yoksa ayağım takılıp düşecek miyim?” Bilmiyoruz ki! Allah lütfederse dururuz.

Ondan sonra da cümlemize hüsn-ü hâtime nasip etsin. Hakkı hak olarak görmek, hakka

tâbi olmak nasip etsin. Bâtılı bâtil olarak görmek, bâtıldan kaçmak nasip etsin. Günahlardan uzaklaşmak nasip etsin.

İman... Hani şu kolumuza, elimize, göğsümüze, kadınların ziyet diye taktıkları zümrütler, yakutlar, pırlantalar var ya... İman onlardan da kıymetli bir cevherdir. Çok kıymetlidir. Fevkalâde kıymetli bir cevherdir. Onun için o mübarek cevherin düşmanı çoktur, hırsız çoktur. Nasıl sen şurana hakikî yakutu, iri yakutu taksan, koluna yakut bilezikleri, yüzükleri taksan, hırsızlar nasıl gözlerini diker. “Şu adamı, şu kadını tenhada yakalasadık da şu mücevherlerini çalsak.” demezler mi?

Bu iman cevherinin de böyle hakikî, azılı, gangster düşmanları vardır.

Bu düşmanlardan birisi nedir?

Birisi şeytan *aleyhillâne*.

Nereden çıkarttın bu düşmanı?

Ben çıkartmadım. Allahu Teâlâ hazretleri Kur’ân-ı Kerîm’de söylüyor. Hep Yâsîn sûresi okumaz mısınız?

إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ

*Innehû leküm adüvvün mübîn*¹¹ diye demiyor mu orada?

“Şeytan size apaşikar düşmandır.”

İşte o imanı çalmak için dolaşır durur. İnsanın etrafında fır fır döner.

Ondan sonra; *a'dâ adüvvüke nefsüke'lletî beyne cenbeyke*, en büyük düşmanın, şu senin içindeki nefsin var. Kendi nefsin. Sana yemek yedirten, uyku isteten, hazların, zevklerin peşinde koşturtan bir nefsin var içeride. En büyük düşmanlardan bir tanesi o.

Ondan sonra kâfirler var, fâsıklar var, zalimler var, ehl-i dünya var... Hepsi bizim imanımızın peşindedir. Hepsi bizi sapıtmak için yalan yanlış bir şeyler ortaya atar, söylerler. Kendisine benzetecek. Cehenneme ortak arıyor; beraber, kolkola gideceği arkadaş, yâr arıyor kendisine. Onun için bizi Hak yoldan çıkarmaya çalışıyor.

Onun için, bu yol ince bir yoldur.

¹¹ 36/Yâsîn, 60.

Mü'min olmak kolaydır.

Nasıl kolaydır?

Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah dersin, mü'min oldun.

Mü'min olmak kolaydır da imanı muhafaza etmek zordur. O cevheri sonuna kadar götürmek, emaneti sahibine teslim edinceye kadar muhafaza etmek zordur.

Onun için kestirme yollardan birisi, ilim sahibi olmaktır. İnsan ilim sahibi olursa, ilmi ile hakkı, bâtılı bilirse kendisini koruyabilir.

Kestirme yollardan birisi, salih kimselerle arkadaşlık, ahbaplık etmektir. Onların yanından, izinden ayrılmamaktır, eteğini bırakmaktır. Çünkü bir insan ehl-i dünya değilse, bir insan onun bunun parasında, pulunda, malında gözü olan bir kimse değilse, âhirete ait bilgisi de fazlaysa, yani kâmil bir insansa, o insanı arayıp bulup eteğine sımsıkı yapışması lazım ki ondan tehlikeleri öğrensin.

Sen şimdi hacca gitsen; “Daha önce hacca gitmiş bir iyi hoca olsa da onunla aynı kabilede gitsek. O bana ne yapmam gerektiğini söyleyi

söyleyiverse... Ya hata edersem, ya haccım boşa giderse?” diye istemez misin?

Onun için, nasıl Kâbe’ye biri gerekiyorsa, bu hak yolda da yürümek için salih insanlarla beraber olmak lazım. İlim erbâbı olmak lazım. İlim öğrenmek lazım.

Ondan sonra da her şeyin sahibi olan Allahu Teâlâ hazretlerine çokça yalvarmak lazım. Öyle kenarda durmakla olmaz. Geceleri böyle seccadeyi ıslatmak lazım. Ağlaya ağlaya, kimsenin olmadığı bir yerde, başkasının yanında ağlamaya utanırsın, biliyorum da, kimse yokken ağla ağlayabildiğin kadar! Hatalarını söyle, kusurlarını söyle, Allahu Teâlâ hazretlerinden af dile ki O’ndan olacak zaten. Her iş oradan bitecek. Eğer lütfederse, kerem eylerse, bağışlarsa, kabul ederse kabul edecek. Eğer reddederse kapısından, gidecek başka hiç yerimiz yok! Onun için o kapıya sımsıkı yapışacağız. Öyle bir gayret içinde olacağız.

Allahu Teâlâ hazretleri bizi yolunda dâim etsin.

es-Selâmü aleyküm ve rahmetullâh...

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŐAN
5 Reb u'l- hir 1401 / 10.02.1981

Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak
ulaŐmak için tıklayınız.

